

Οι εκδόσεις ΠΟΛΙΣ ακολουθούν το μονοτονικό σύστημα.
Η υιοθέτηση του πολυτονικού για τη συγκεκριμένη έκδοση
οφείλεται σε επιλογή τού Ν.Μ. Σκουτερόπουλου.

Πολιτεία

ῥα

μακέτα εξωφύλλου-σχεδιασμός έκδοσης:

Μαρία Τσουμαχίδου

διόρθωση: Δήμητρα Τουλάτου

στοιχειοθεσία-σελιδοποίηση: Αναστασία Σπανιολέτου

πρώτη έκδοση: Σεπτέμβριος 2002 (2.000 αντίτυπα)

δεύτερη έκδοση: Οκτώβριος 2002 (1.500 αντίτυπα)

τρίτη έκδοση: Δεκέμβριος 2002 (2.000 αντίτυπα)

τέταρτη έκδοση: Μάρτιος 2003 (2.000 αντίτυπα)

πέμπτη έκδοση: Δεκέμβριος 2003 (2.000 αντίτυπα)

© 2002, Ν.Μ. Σκουτερόπουλος και εκδόσεις ΠΟΛΙΣ
Ομήρου 32, 106 72 Αθήνα, τηλ.: 36 43 382, fax: 36 36 501
e-mail: polis@ath.forthnet.gr

ISBN: 960-8132-71-1

184
ΠΛΑ

ΠΛΑΤΩΝ

ΠΟΛΙΤΕΙΑ

ῥα

ΕΙΣ. ΣΗΜΕΙΩΜΑ - ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ - ΕΡΜ. ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ
Ν.Μ. ΣΚΟΥΤΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΙΣΗΓΗΣΗ
ΕΙΣΗΓΗΣΗ

εκδόσεις ΠΟΛΙΣ

470 Οὐδὲ μὴν που πρὸς τὰ ἱερὰ τὰ ὄπλα οἴσομεν ὡς ἀναθή-
 σουτες, ἄλλως τε καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων, ἐάν τι ἡμῖν μέλη
 τῆς πρὸς τοὺς ἄλλους Ἑλληνας εὐνοίας· μᾶλλον δὲ καὶ
 φοβησόμεθα μὴ τι μίασμα ἢ πρὸς ἱερὸν τὰ τοιαῦτα ἀπὸ
 τῶν οἰκείων φέρειν, ἐὰν μὴ τι δὴ ὁ θεὸς ἄλλο λέγῃ.

Ὅρθότατα, ἔφη.

5 Τί δὲ γῆς τε τμήσεως τῆς Ἑλληνικῆς καὶ οἰκιῶν ἐμ-
 πρήσεως; ποῖόν τί σοι δράσουσιν οἱ στρατιῶται πρὸς τοὺς
 πολεμίους;

Σοῦ, ἔφη, δόξαν ἀποφαινομένου ἠδέως ἂν ἀκούσαιμι.

b Ἐμοὶ μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, δοκεῖ τούτων μηδέτερα ποιεῖν,
 ἀλλὰ τὸν ἐπέτειον καρπὸν ἀφαιρείσθαι. καὶ ὧν ἔνεκα, βούλει
 σοι λέγω;

Πάνυ γε.

5 Φαίνεται μοι, ὥσπερ καὶ ὀνομάζεται δύο ταῦτα ὀνόματα,
 πόλεμος τε καὶ στάσις, οὕτω καὶ εἶναι δύο, ὄντα ἐπὶ δυοῖν
 τινοῖν διαφοραῖν. λέγω δὲ τὰ δύο τὸ μὲν οἰκείον καὶ
 συγγενές, τὸ δὲ ἀλλότριον καὶ ὀθνεῖον. ἐπὶ μὲν οὖν τῇ
 τοῦ οἰκείου ἔχθρα στάσις κέκληται, ἐπὶ δὲ τῇ τοῦ ἀλλοτρίου
 πόλεμος.

10 Καὶ οὐδέν γε, ἔφη, ἀπὸ τρόπου λέγεις.

c Ὅρα δὴ καὶ εἰ τόδε πρὸς τρόπου λέγω. φημὶ γὰρ τὸ
 μὲν Ἑλληνικὸν γένος αὐτὸ αὐτῷ οἰκείον εἶναι καὶ συγγενές,
 τῷ δὲ βαρβαρικῷ ὀθνεῖόν τε καὶ ἀλλότριον.

Καλῶς γε, ἔφη.

5 Ἑλληνας μὲν ἄρα βαρβάροις καὶ βαρβάρους Ἑλλησι
 πολεμεῖν μαχομένους τε φήσομεν καὶ πολεμίους φύσει
 εἶναι, καὶ πόλεμον τὴν ἔχθραν ταύτην κλητέον· Ἑλληνας
 δὲ Ἑλλησιν, ὅταν τι τοιοῦτον δρῶσιν, φύσει μὲν φίλους
 εἶναι, νοσεῖν δ' ἐν τῷ τοιοῦτῳ τὴν Ἑλλάδα καὶ στασιάζειν,
 d καὶ στάσιν τὴν τοιαύτην ἔχθραν κλητέον.

Ἐγὼ μὲν, ἔφη, συγχωρῶ οὕτω νομίζειν.

Σκόπει δὴ, εἶπον, ὅτι ἐν τῇ νῦν ὁμολογουμένη στάσει,

Οὔτε, πάλι, θὰ φέρνουμε τὰ ὄπλα στὰ ἱερὰ νὰ τὰ ἀφιερώνουμε ἐκεῖ, καὶ
 μάλιστα τῶν Ἑλλήνων τὰ ὄπλα, ἂν μᾶς ἐνδιαφέρει ἔστω τόσο δὰ νὰ δεῖξουμε
 [470a] τὴν καλὴ μας διάθεση ἀπέναντι στοὺς ἄλλους Ἑλληνες· ἀντιθέτως, θὰ
 φοβόμαστε μήπως εἶναι μόλυσμα ἀνίερο νὰ φέρνουμε σὲ ἀγιασμένο τόπο τέ-
 τοια πράγματα ἀπὸ ἀνθρώπους δικούς μας, ἐκτός κι ἂν ὁ θεὸς δώσει κάποι-
 ον ἄλλο χρησιμὸ.

Πολὺ σωστά, εἶπε.

Καὶ γιὰ τὸ ρήμαγμα τῆς ἑλληνικῆς γῆς καὶ τὸν ἐμπρησμό τῶν σπιτιῶν τί
 λές; Τί θὰ κάνουν οἱ στρατιῶτες σου στοὺς ἐχθρούς;

Πολὺ θὰ ἤθελα, εἶπε, νὰ ἀκουγα τὴ δική σου γνώμη.

Ἡ δική μου γνώμη λοιπόν, εἶπα ἐγώ, εἶναι ὅτι οὔτε τὸ ἓνα πρέπει νὰ κά-
 νουν οὔτε τὸ ἄλλο, [b] ἀλλὰ ἀπλῶς νὰ τοὺς παίρνουν τὴ σοδειὰ τῆς χρονιάς.
 Καὶ θέλεις νὰ σοῦ πῶ γιὰ ποιὸ λόγο;

Βεβαιότατα.

Κατὰ τὴ γνώμη μου, ὅπως ἔχουμε αὐτὲς τὶς δύο λέξεις, πόλεμος καὶ στά-
 ση, ἔτσι ἀκριβῶς ἔχουμε καὶ δύο πραγματικὲς καταστάσεις ποὺ ἀντιστοιχοῦν
 σὲ δύο διαφορετικὰ πράγματα. Μὲ αὐτὰ τὰ δύο διαφορετικὰ πράγματα
 ἐννοῶ ἀπὸ τὴ μιὰ τὸ δικό μας καὶ τὸ συγγενικό, κι ἀπὸ τὴν ἄλλη τὸ μὴ δικό
 μας καὶ τὸ ξενικό. Γιὰ τὴν ἔχθρα λοιπόν ποὺ στρέφεται ἐναντία στὸ συγγε-
 νικό καὶ τὸ δικό μας χρησιμοποιοῦμε τὴ λέξη στάση, γιὰ τὴν ἔχθρα ἐναντία
 στὸ μὴ δικό μας καὶ τὸ ξενικό τὴ λέξη πόλεμος.

Δὲν λές κάτι ποὺ δὲν ἔχει βάση, εἶπε.

[c] Δές, τότε, ἂν ἔχει βάση καὶ τοῦτο. Ὑποστηρίζω δηλαδὴ ὅτι τὸ ἑλληνικό
 γένος ἔχει συνάφεια μεταξύ του καὶ συγγενικότητα, ἐνῶ σὲ σχέση μὲ τοὺς
 βαρβάρους εἶναι κάτι ἀλλιώτικο καὶ ξένο πρὸς αὐτούς.

Σωστὸ εἶναι αὐτό, εἶπε.

Ἔτσι λοιπόν, ὅταν οἱ Ἑλληνες μάχονται μὲ τοὺς βαρβάρους κι οἱ βάρβα-
 ροὶ μὲ τοὺς Ἑλληνες, θὰ ποῦμε ὅτι πολεμοῦν κι ὅτι εἶναι ἀπὸ τὴ φύση τους
 ἐχθροί, καὶ τὴν ἔχθρα αὐτὴ πρέπει νὰ τὴν λέμε πόλεμο· ὅταν ὅμως κάτι τέτοιο
 γίνεται ἀνάμεσα σὲ Ἑλληνες, θὰ ποῦμε ὅτι αὐτοὶ εἶναι, βέβαια, ἀπὸ τὴ φύση
 τους φίλοι, ὡστόσο ἢ σύγκρουσή τους δείχνει ὅτι ἡ Ἑλλάδα εἶναι ἄρρωστη κι
 ὅτι τὴν σπαράζουν ἐριδες ἐσωτερικὲς, [d] καὶ τὴν ἔχθρα αὐτὴ πρέπει νὰ τὴν
 λέμε στάση.

Συμφωνῶ, εἶπε, νὰ τὸ δῶ ἔτσι αὐτὸ τὸ ζήτημα.

Πρόσεξε λοιπόν, εἶπα, τί γίνεται σ' αὐτὸ ποὺ συμφωνοῦμε τώρα νὰ τὸ θε-

5 ὅπου ἂν τι τοιοῦτον γένηται καὶ διαστή πόλις, ἔαν ἑκάτεροι
 ἑκατέρων τέμνωσιν ἀγρούς καὶ οἰκίας ἐμπιμπρῶσιν, ὡς
 ἀλιτηριώδης τε δοκεῖ ἢ στάσις εἶναι καὶ οὐδέτεροι αὐτῶν
 φιλοπόλιδες — οὐ γὰρ ἂν ποτε ἐτόλμων τὴν τροφὸν τε καὶ
 μητέρα κείρειν — ἀλλὰ μέτριον εἶναι τοὺς καρποὺς ἀφαι-
 e ρεῖσθαι τοῖς κρατοῦσι τῶν κρατουμένων, καὶ διανοεῖσθαι ὡς
 διαλλαγησομένων καὶ οὐκ ἀεὶ πολεμησόντων.
 Πολὺ γάρ, ἔφη, ἡμερωτέρων αὕτη ἢ διάνοια ἐκείνης.
 5 Τί δὲ δῆ; ἔφη· ἦν σὺ πόλιν οἰκίζεις, οὐχ Ἑλληνίς
 ἔσται;
 Δεῖ γ' αὐτήν, ἔφη.
 Οὐκοῦν καὶ ἀγαθοί τε καὶ ἡμεροὶ ἔσονται;
 Σφόδρα γε.
 Ἄλλ' οὐ φιλέλληνας; οὐδὲ οἰκείαν τὴν Ἑλλάδα ἡγή-
 10 σονται, οὐδὲ κοινωνήσουσιν ὡν περ οἱ ἄλλοι ἱερῶν;
 Καὶ σφόδρα γε.
 471 Οὐκοῦν τὴν πρὸς τοὺς Ἑλληνας διαφορὰν, ὡς οἰκείους,
 στάσιν ἡγήσονται καὶ οὐδὲ ὀνομάσουσιν πόλεμον;
 Οὐ γάρ.
 Καὶ ὡς διαλλαγησόμενοι ἄρα διοίσονται;
 5 Πάνυ μὲν οὖν.
 Εὐμενῶς δὴ σωφρονιοῦσιν, οὐκ ἐπὶ δουλείᾳ κολάζοντες
 οὐδ' ἐπ' ὀλέθρῳ, σωφρονισταὶ ὄντες, οὐ πολέμιοι.
 Οὕτως, ἔφη.
 Οὐδ' ἄρα τὴν Ἑλλάδα Ἑλληνες ὄντες κεροῦσιν, οὐδὲ
 10 οἰκήσεις ἐμπρήσουσιν, οὐδὲ ὁμολογήσουσιν ἐν ἑκάστη πόλει
 πάντας ἐχθροὺς αὐτοῖς εἶναι, καὶ ἀνδρας καὶ γυναῖκας καὶ
 παῖδας, ἀλλ' ὀλίγους ἀεὶ ἐχθροὺς τοὺς αἰτίους τῆς διαφορᾶς.
 καὶ διὰ ταῦτα πάντα οὔτε τὴν γῆν ἐθελήσουσιν κείρειν
 b αὐτῶν, ὡς φίλων τῶν πολλῶν, οὔτε οἰκίας ἀνατρέπειν,
 ἀλλὰ μέχρι τούτου ποιήσονται τὴν διαφορὰν, μέχρι οὐ ἂν

ωροῦμε στάση. Ὅπου συμβεῖ κάτι τέτοιο καὶ χωριστεῖ μιὰ πόλη σὲ δύο παρα-
 τάξεις, ἂν οἱ μὲν καταστρέφουν τὰ χωράφια τῶν δὲ καὶ τοὺς καῖνε τὰ σπίτια,
 ἢ στάση φαίνεται ὅτι εἶναι ὀλέθρια καὶ ὅτι οἱ ἀντίπαλοι δὲν ἀγαποῦν, κανέναν
 τους, τὴν πόλη, γιατί διαφορετικά δὲν θὰ ἀποτολμοῦσαν νὰ ρημάξουν τὴ γῆ
 πού τοὺς ἔθρεψε καὶ ἦταν ἢ μάνα τους· ἐνῶ ἀπεναντίας, εἶναι σημάδι διαλλα-
 κτικότητας αὐτοὶ πού ἐπικρατοῦν [ε] νὰ παίρνουν τὴ σοδειὰ τῶν νικημένων
 καὶ νὰ σκέπτονται ὅτι κάποια μέρα θὰ συμφιλιωθοῦν καὶ ὅτι δὲν θὰ πολεμοῦν
 γιὰ πάντα.

Πραγματικά, εἶπε, δείχνει πολὺ πιὸ ἡμερους ἀνθρώπους αὐτὴ ἢ νοοτρο-
 πία.

Λοιπόν, τούτη ἢ πόλη πού χτίζεις δὲν θὰ ἴναι ἐλληνική;

Αὐτονόητο, εἶπε.

Κι οἱ πολίτες δὲν θὰ ἴναι καλοὶ καὶ ἡμεροὶ;

Βεβαίως, πολὺ.

Δὲν θὰ ἴχουν ἀγάπη γιὰ τοὺς ἄλλους Ἑλληνες; Δὲν θὰ νιώσουν τὴν Ἑλλά-
 da σὰν κάτι δικό τους, δὲν θὰ ἴχουν τὰ ἴδια ἱερά με τοὺς ἄλλους;

Καὶ πολὺ μάλιστα.

[471a] Συνεπῶς τὶς διαφορὲς τους με τοὺς ἄλλους Ἑλληνες, καθὼς θὰ πρό-
 κειται γιὰ δικούς τους ἀνθρώπους, δὲν θὰ τὶς θεωρήσουν ὡς στάση; Καὶ δὲν
 θὰ ἀποφύγουν νὰ τὶς χαρακτηρίσουν ὡς πόλεμο;

Θὰ ἀποφύγουν.

Καὶ στὴ στάση αὐτὴ δὲν θὰ συμπεριφερθοῦν σὰν ἀνθρωποὶ πού κάποτε
 θὰ συμφιλιωθοῦν;

Βεβαιότατα.

Θὰ τοὺς συνετίσουν λοιπὸν με καλὴ διάθεση, τιμωρώντας τους ὄχι γιὰ νὰ
 τοὺς ὑποδουλώσουν ἢ νὰ τοὺς ἐξολοθρεύσουν· στὸν ἴσιο δρόμο πάνε νὰ τοὺς
 βάλουν, δὲν εἶναι ἐχθροί.

Ἔτσι, εἶπε.

Δὲν θὰ ρημάξουν, λοιπόν, Ἑλληνες αὐτοί, τὴν Ἑλλάδα, οὔτε θὰ βάλουν
 φωτιὰ στὰ σπίτια, οὔτε θὰ βγοῦν καὶ θὰ ποῦν πῶς ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς μιᾶς ἢ
 τῆς ἄλλης πολιτείας, ἄντρες, γυναῖκες, παιδιά, εἶναι ἐχθροὶ τους, ἀλλὰ πάντο-
 τε λίγους μόνο θὰ χαρακτηρίζουν ἐχθρούς, αὐτούς πού προκάλεσαν τὴ διέ-
 νεξη. [b] Κι ἔτσι, οὔτε τὴ γῆ τῶν ἄλλων θὰ θελήσουν νὰ τὴν ρημάξουν, ἀφοῦ
 τοὺς περισσότερους ἀπὸ αὐτούς θὰ τοὺς θεωροῦν φίλους τους, οὔτε σπίτια
 θὰ γκρεμίσουν, ἀλλὰ θὰ τραβήξουν τὴ διαφορὰ ἴσαμε τὸ σημεῖο πού οἱ ὑπαί-

5 οί αἵτιοι ἀναγκασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀναιτίων ἀλογούντων δοῦναι δίκην.

Ἐγὼ μὲν, ἔφη, ὁμολογῶ οὕτω δεῖν πρὸς τοὺς ἐναντίους τοὺς ἡμετέρους πολίτας προσφέρεσθαι· πρὸς δὲ τοὺς βαρβάρους, ὡς νῦν οἱ Ἕλληνες πρὸς ἀλλήλους.

c Τιθῶμεν δὴ καὶ τοῦτον τὸν νόμον τοῖς φύλαξι, μήτε γῆν τέμνειν μήτε οἰκίας ἐμπιμπράναι;

Θῶμεν, ἔφη, καὶ ἔχειν γε καλῶς ταῦτά τε καὶ τὰ πρόσθεν.

5 Ἀλλὰ γὰρ μοι δοκεῖς, ὦ Σώκρατες, ἐάν τις σοι τὰ τοιαῦτα ἐπιτρέπη λέγειν, οὐδέποτε μνησθήσεσθαι ὃ ἐν τῷ πρόσθεν παρωσάμενος πάντα ταῦτα εἴρηκας, τὸ ὡς δυνατὴ αὕτη ἢ πολιτεία γενέσθαι καὶ τίνα τρόπον ποτὲ δυνατὴ· ἐπεὶ ὅτι γε, εἴ γένοιτο, πάντ' ἂν εἴη ἀγαθὰ πόλει ἢ γένοιτο, καὶ ἂ σὺ παραλείπεις ἐγὼ λέγω, ὅτι καὶ τοῖς πολεμίοις

d ἄριστ' ἂν μάχοντο τῷ ἥκιστα ἀπολείπειν ἀλλήλους, γιγνώσκοντές τε καὶ ἀνακαλοῦντες ταῦτα τὰ ὀνόματα ἑαυτοῦς, ἀδελφούς, πατέρας, υἱείς· εἰ δὲ καὶ τὸ θῆλυ συστρατεύοιτο, εἴτε καὶ ἐν τῇ αὐτῇ τάξει εἴτε καὶ ὀπισθεν ἐπιτεταγμένον,

5 φόβων τε ἔνεκα τοῖς ἐχθροῖς καὶ εἴ ποτέ τις ἀνάγκη βοηθείας γένοιτο, οἶδ' ὅτι ταύτη πάντη ἅμαχοι ἂν εἴεν· καὶ οἴκοι γε ἂ παραλείπεται ἀγαθὰ, ὅσα ἂν εἴη αὐτοῖς, ὀρῶ.

e ἀλλ' ὡς ἐμοῦ ὁμολογοῦντος πάντα ταῦτα ὅτι εἴη ἂν καὶ ἄλλα γε μυρία, εἴ γένοιτο ἢ πολιτεία αὕτη, μηκέτι πλείω περὶ αὐτῆς λέγε, ἀλλὰ τοῦτο αὐτὸ ἤδη πειρώμεθα ἡμᾶς αὐτοὺς πείθειν, ὡς δυνατόν καὶ ἢ δυνατόν, τὰ δ' ἄλλα χαίρειν ἐῶμεν.

5 472 Ἐξαίφην γε σύ, ἦν δ' ἐγώ, ὥσπερ καταδρομὴν ἐποιήσω ἐπὶ τὸν λόγον μου, καὶ οὐ συγγιγνώσκεις στραγγενομένῳ. ἴσως γὰρ οὐκ οἶσθα ὅτι μόγις μοι τῷ δύο κύματε ἐκφυγόντι νῦν τὸ μέγιστον καὶ χαλεπώτατον τῆς τρικυμίας ἐπάγεις, 5 ὃ ἐπειδὴν ἴδης τε καὶ ἀκούσης, πάνυ συγγνώμην ἔξεις, ὅτι εἰκότως ἄρα ὤκνουν τε καὶ ἐδεδοίκη οὕτω παράδοξον λόγον λέγειν τε καὶ ἐπιχειρεῖν διασκοπεῖν.

τιοὶ θὰ ὑποχρεωθοῦν ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι θὰ ὑποφέρουν χωρὶς νὰ ἔχουν φταιξίει σὲ τίποτα, νὰ πληρώσουν γιὰ ὅσα ἔκαναν.

Συμφωνῶ, εἶπε, ὅτι ἔτσι πρέπει νὰ συμπεριφέρονται στοὺς ἀντιπάλους οἱ δικοὶ μας πολῖτες· στοὺς βαρβάρους ὅμως ὅπως τώρα οἱ Ἕλληνες ἀναμεταξύ τους.

Νὰ θεσπίσουμε ἔτσι καὶ τοῦτο τὸ νόμο γιὰ τοὺς φύλακες, νὰ μὴν [ε] καταστρέφουν τὴ γῆ καὶ νὰ μὴν καίνε σπίτια;

Νὰ τὸν θεσπίσουμε, εἶπε, καὶ νὰ ἀναγνωρίσουμε πῶς εἶναι σωστὰ καὶ αὐτὰ καὶ ἐκεῖνα ποὺ εἶπαμε πρωτότερα. Πάντως, Σωκράτη, μοῦ δίνεις τὴν ἐντύπωση πῶς, ἅμα σὲ ἀφήσει κανεὶς νὰ συνεχίζεις νὰ μιλάς γι' αὐτὰ τὰ πράγματα, δὲν πρόκειται νὰ θυμηθεῖς ποτὲ ἐκεῖνο τὸ ζήτημα ποὺ τὸ ἀφησες πρωτότερα στὴν ἀκρῆ γιὰ νὰ πείς ὅλ' αὐτὰ ποὺ εἶπες, ἂν δηλαδὴ εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξει αὐτὸ τὸ πολίτευμα καὶ μὲ ποιὸν τρόπο θὰ καταστῆ κάποτε αὐτὸ δυνατό. Γιατί ὅτι, ἂν θὰ ὑπῆρχε, ὅλα θὰ ἦταν μιὰ χαρὰ στὴν πόλη ποὺ θὰ τὸ εἶχε, αὐτὸ ἐγὼ τὸ δέχομαι, ὅπως δέχομαι καὶ ὅσα παραλείπεις νὰ πείς, ὅτι δηλαδὴ [d] θὰ πολεμοῦσαν γενναιότατα τοὺς ἐχθροὺς χωρὶς διόλου νὰ ἐγκαταλείπει ὁ ἕνας τὸν ἄλλο, καθὼς θὰ γνώριζαν τὴ συγγενεῖά τους καὶ θὰ ἀποκαλοῦνταν ἀναμεταξύ τους ἀδέλφια, πατέρες, παιδιὰ. Κι ἂν ἔβγαιναν μαζί τους νὰ πολεμήσουν καὶ οἱ γυναῖκες, εἴτε πλάι-πλάι, στίς ἴδιες γραμμές, εἴτε βαλμένες πίσω πρὸς ἐκφοβισμό τοῦ ἐχθροῦ ἢ γιὰ τὴν περίπτωση ποὺ —ποιὸς ξέρει— ἴσως χρειαζόταν νὰ βοηθήσουν, δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θὰ ἦσαν ἀπὸ κάθε ἀποψη ἀκαταμάχητοι· βλέπω ἐπίσης τὰ πλεονεκτήματα ποὺ θὰ εἶχαν μέσα στὴν πόλη, αὐτὰ γιὰ τὰ ὅποια δὲν ἔγινε λόγος. [ε] Ἀλλὰ δεδομένου ὅτι ἐγὼ συμφωνῶ μαζί σου, πῶς, ἂν θὰ ἦταν δυνατόν νὰ ὑπάρξει τούτη ἢ πολιτεία, ὅλα αὐτὰ, καὶ ἀναρίθμητα ἄλλα, θὰ ἦσαν ἔτσι, μὴ μιλάς πιά ἄλλο γι' αὐτὴν ἀλλὰ ἄς προσπαθήσουμε τώρα νὰ πείσουμε ἐμᾶς τοὺς ἴδιους ὅτι τὸ πολίτευμα αὐτὸ εἶναι δυνατόν νὰ πραγματοποιηθεῖ καὶ μὲ ποιὸν τρόπο εἶναι δυνατόν —κι ἄσε τὰ ἄλλα νὰ πᾶνε στὸ καλὸ.

[472a] Τί γιουρούσι ἦταν αὐτό, εἶπα, ἔτσι ξαφνικὰ καταπάνω στὰ λόγια μου, δίχως νὰ συμερίζεσαι τοὺς δισταγμούς μου! Ἴσως δὲν ξέρεις ὅτι ἔπειτα ἀπὸ τὰ δύο κύματα, τὰ ὅποια μόλις καὶ μετὰ βίας ἀπέφυγα, στέλνεις τώρα καταπάνω μου τὸ πιὸ πελώριο καὶ πιὸ φοβερὸ κύμα τῆς τρικυμίας, ποὺ σὰν τὸ δεῖς καὶ τὸ ἀκούσεις θὰ μὲ νιώσεις μὲ τὸ παραπάνω ποὺ δίσταζα καὶ φοβόμουν νὰ διατυπώσω καὶ νὰ ἐπιχειρήσω νὰ διερευνήσω ἕνα τόσο παράξενο διανόημα.